

Ed.

435. Frumvarp til laga

[226. mál]

um stimpilgjald.

(Lagt fyrir Alþingi á 99. löggjafarþingi 1977—78.)

I ALMENN ÁKVÆÐI

1. gr.

Greiða skal stimpilgjald af þeim skjölum sem um ræðir í III kafla laga þessara.

2. gr.

Sé ekki annars getið í lögum þessum varðandi einstakar tegundir skjala gilda svofelldar almennar reglur um ákvörðun stimpilgjalds:

- a) Þegar stimpilgjald er hundraðshluti af fjárhæð skjals og gjaldið stendur eigi á heilum tug króna skal færa gjaldið niður í næsta heilan tug.
Stimpilgjald einstaks skjals má þó aldrei vera minna en 100 kr.
- b) Í stimpilskyldum skjölum skal jafnan getið þeirrar fjárhæðar sem stimpilskyldan er bundin við.
- c) Hljóði stimpilskytt skjal um árlegar tekjur eða gjöld, sem áskilin eru eða lofuð um ótiltekinn tíma eða fyrir ákveðið tímabil sem er 25 ár eða lengra, skal reikna stimpilgjald af árgjaldinu tuttugu og fimmföldu. Ef árábil er ákveðið innan við 25 ár telst stimpilgjaldið af árgjaldinu margfölduðu með áratölunni. Sé árgjaldið mismunandi skal taka meðalgjaldið.

3. gr.

Skjal er því aðeins stimpilskytt

1. að aðilar þess séu heimilisfastir hér á landi, eða
2. að einn aðili a. m. k. sé heimilisfastur hér á landi og einhver aðili þess hafi undirritað það hérlendis.

4. gr.

Þau skjöl sem hér greinir eru stimpilskyld án tillits til ákvæða 3. gr.:

1. Afsöl fyrir fasteignum hér á landi og skipum, sem hér eru skrásett, svo og önnur skjöl er veita eða framselja réttindi yfir slíkum eignum.
2. Vátryggingarskjöl, ef þau snerta fasteignir eða verðmæti hér á landi, nema sannað sé að ekkert af iðgjaldinu eigi að greiðast hér.
3. Hlutabréf, skuldabréf og önnur verðbréf, sem ætluð eru til að ganga manna á milli, ef þau eru gefin út af félögum eða stofnunum sem eiga heimili hér á landi.
4. Vixlar, ef samþykki eða greiðsla fer fram hér á landi.
5. Skjöl sem þinglýst er hér á landi eða eru grundvöllur fyrir skráningu í opinbera skrá hér á landi.

5. gr.

Stimpilskylda skjals fer eftir réttindum er það veitir en eigi nafni þess eða formi. Eftirrit af sáttum og notarialgerðum, er skapa réttindi eða skyldur sem eigi hefur áður verið gert skjal um, stimplast eftir tegund og verðmæti þeirra skyldna og réttinda er um ræðir.

6. gr.

Ef í sama skjali er falin fleiri en ein tegund gerninga, svo sem afsal veitt og veð sett, eru báðar eða allar tegundir stimpilskyldar.

7. gr.

Pegar skjöl eru gefin út í fleiri en einu eintaki er aðeins eitt þeirra stimpilskyld nema öðruvísi sé ákveðið sérstaklega.

8. gr.

Áletranir á skjöl, sem áður eru stimpluð, svo sem áletrun um breytingu á veði, áletrun um ábyrgð, vexti, borgunarskilmála eða annað þess háttar, eru eigi stimpilskyldar, svo framarlega sem áletrunin hefði ekki breytt stimpilgjaldinu ef hún hefði staðið í skjalinu frá byrjun. Ella skal greiða gjald fyrir áletrunina og skal gjaldið nema hækkun þeirri, er orðið hefði, ef hún hefði verið í skjalinu frá byrjun.

9. gr.

Ef skjal stofnar til réttinda eða skyldna er meta má mismunandi hátt telst stimpilgjaldið af hæstu fjárhæðinni.

II UM GREIÐSLU STIMPILGJALDS, STIMPLUN OG ENDURSKOÐUN GJALDSINS

10. gr.

Greiðsla stimpilgjalds skal staðfest með því að líma stimpilmerki á skjalið. Fjármálaráðuneytið lætur gera stimpilmerki og ákveður útlit þeirra og fjárhæð. Ráðuneytinu er heimilt að ákveða að í stað stimpilmerkja megi staðfesta greiðslu gjaldsins með ástimplun stimpilmerkjavélar, notkun stimpils eða með annarri áletrun á hið stimpilskylda skjal.

11. gr.

Stimpilskyld skjöl, sem gefin eru út hér á landi, skulu stimpluð áður en tveir mánuðir eru liðnir frá útgáfudegi, nema eindagi sé fyrr, og þá fyrir eindaga. Ef aðilar hafa eigi undirritað samtímis telst fresturinn frá því er hinn fyrsti undirritaði.

Stimpilskyld skjöl, sem gefin eru út erlendis, skal stimpla með sama fresti og innlend skjöl, talið frá þeim tíma er skjal kom hingað til lands, og skal sá, er stimpla lætur, votta á skjalið hvenær það var. Fjármálaráðuneytið getur lengt frest þennan ef sérstaklega stendur á.

12. gr.

Opinberir starfsmenn, sem fjármálaráðuneytið felur stimplun skjala, eru skyldir til að stimpla skjöl, sem þeir gefa út eða afgreiða, án endurgjalds fyrir stimplunina.

Bankar og sparisjóðir eru skyldir til að stimpla skjöl er um hendur þeirra fara, án sérstaks gjalds.

Fjármálaráðuneytinu er heimilt að veita einstökum mönnum, félögum eða stofnunum rétt til stimplunar skjala, enda sé fullnægt þeim skilyrðum um reikningshald og bókfærslu gjaldsins sem það kann að setja.

Fjármálaráðuneytið setur nánari reglur um framkvæmd þessarar greinar.

13. gr.

Þeir sem hafa á hendi stimplun skjala skulu gæta þess að hin stimpilskylda fjárhæð hvers skjals sé rétt tilgreind og geta krafist allra nauðsynlegra skýringa af hálfu þeirra er stimplunar beiðast. Sé sá sem stimplunar beiðist óánægður með ákvörðun gjaldsins getur hann skotið því undir úrskurð fjármálaráðuneytisins innan tveggja mánaða, en jafnan skal fylgja umsögn þess er ákvað gjaldið. Ef hlutaðeigandi vill eigi heldur una úrskurði ráðuneytisins getur hann lagt málið fyrir dómstóla.

14. gr.

Stimpilmerki eða aðra staðfestingu um greiðslu stimpilgjalds, sem færð hefur verið á fullgild skjöl, er óheimilt að má af þeim aftur. Fjármálaráðuneytið hefur þó heimild til að endurgreiða stimpilgjaldið eða hluta af því þegar skjal er ógilt með öllu að lögum eða eigi verður af því að það réttarástand skapist sem skjalið ráðgerði.

Ef skjal er af vangá stimplað of hátt skal endurgreiða það sem offborgað er.

Endurgreiðslur samkvæmt þessari grein mega því aðeins fara fram að beiðni um þær hafi borist fjármálaráðuneytinu áður en tvö ár eru liðin frá útgáfu þess skjals sem beiðnin varðar. Heimilt er þó að víkja frá þessum fresti ef sérstaklega stendur á.

Beiðni um endurgreiðslu skal að jafnaði fylgja frumrit þess skjals sem beiðnin varðar eða staðfest eftirrit af því.

15. gr.

Krafa ríkissjóðs um stimpilgjald fyrnist ekki nema svo sé ástatt að opinber starfsmaður eigi sök á því að eigi var stimplað. Fyrnist krafan þá á fjórum árum. Krafa til stimpilgjalds fellur enn fremur niður þegar liðin eru fimm ár frá þeim tíma er skjalið var með öllu úr gildi.

III UM STIMPILGJALD EINSTAKRA SKJALA

16. gr.

Fyrir stimplun afsalsbréfa fyrir fasteignum og skipum yfir 5 brúttósmálestum skal greiða 400 kr. fyrir hver byrjuð hundrað þúsund af verði viðkomandi eignar. Sama gildir um afsöl við fógetagerðir, skipti og uppboð svo og önnur skjöl um afhendingu fasteigna og skipa, svo sem kaupsamninga, makaskiptabréf, gjafabréf, enn fremur erfðafestubréf, ef þau veita rétt til að selja eða veðsetja.

Þegar fasteign eða skip er afsalað hlutafélagi eða sameignarfélagi og eigandinn gerist eignaraðili að félaginu eða eykur eignarhlut sinn í því lækkar stimpilgjaldið í hlutfalli við eignarhluta hans í félaginu.

Þegar fasteign eða skipi er úthlutað félagsmanni í hlutafélagi eða sameignarfélagi við félagsslit greiðist stimpilgjald að því marki sem eignarhluti hans í eigninni verður meiri en eignarhluti hans var í félaginu.

Þegar fasteign eða skip er lagt út til eignar ófullnægðum veðhafa greiðist hálftrúgjald.

Útdrættir úr skiptabókum eða öðrum embættisbókum eða vottorð embættismanna, félaga eða einstakra manna, er sýna eigendaskipti að fasteign eða skipi eða eru notuð sem afsöl, stimplast sem afsöl. Undanskildir stimpilgjaldi eru þó útdrættir úr skiptabók og önnur skjöl er sýna eignayfirfærslu fasteigna, er lagðar hafa verið út erfingjum sem arfur eða maka upp í búshelming hans, enda sé eigi samhliða um sölu eða um söluafsal að ræða.

17. gr.

Stimpilgjald af heimildarbréfum fyrir fasteignum telst eftir fasteignamati þeirra að leigulöð meðtalinni. Nú hefur fasteignamat ekki farið fram eða liggur ekki fyrir þegar bréf er stimplað og skal gjaldið þá teljast af áætluðu fasteignamatsverði. Fjármálaráðuneytið getur, að höfðu samráði við Fasteignamat ríkisins, sett nánari reglur um áætlun slíks matsverðs. Ef áætlun matsverðs er sérstökum örðugleikum háð má miða við kaupverð eignar, teljist það sennilegt.

Stimpilgjald af heimildarbréfum fyrir skipum telst eftir því kaupverði sem sett er á eignina í bréfunum, enda teljist það sennilegt, þó aldrei lægri fjárhæð en nemur áhvílandi veðskuldum.

18. gr.

Þegar kaupsamningur er stimplaður er afsalsbréf til sama kaupanda stimpilfrjálst.

19. gr.

Ef heimildarbréf er framselt ber að stimpla framsalið sem afsal.

20. gr.

Fyrir stimplun leigusamninga um jarðir og lóðir, heimildarskjala um veiðiréttindi og skjala sem leggja ítök, skyldur og kvaðir á annarra eign skal greiða 2 000 kr. fyrir hver byrjuð hundrað þúsund af áskilinni leigu eða endurgjaldi. Framsöl þessara réttinda eru stimpilskyld eftir sömu reglum. Erfðafestubréf, sem eigi veita heimild til að selja eða veðsetja, stimplast samkvæmt þessari grein.

21. gr.

Fyrir stimplun hlutabréfa, sem gefin eru út af félögum með takmarkaðri ábyrgð, skal greiða 2% af fjárhæð bréfanna. Framsal hlutabréfa er stimpilfrjálst.

22. gr.

Skilríki fyrir eignarhluta í félögum með takmarkaða ábyrgð, öðrum en hlutafélögum, skulu stimpluð á sama hátt og hlutabréf. Hið sama gildir um skilríki fyrir eignarhluta þeirra manna sem bera takmarkaða ábyrgð á skuldbindingum félags þar sem sumir félagsaðilar bera ótakmarkaða ábyrgð en aðrir takmarkaða (kommanditfélög).

23. gr.

Félagssamningar félaga með ótakmarkaðri ábyrgð skulu stimplaðir með 2% af því fé sem í félagið er lagt.

Leggi félagi fram persónulega vinnu til félagsins, auk fjárframlags eða í stað þess, skal vinnan metin til samræmis við framlagt fé annarra félaga. Aldrei skal vinnuframlag þó metið lægra en fjárframlag þess félaga sem minnst fé leggur fram til félagsins.

Hljóði félagssamningur ekki um nein fjárframlög skal hann stimplaður með 10 000 kr.

Framsöl á réttindum í félögum sem falla undir 22. og 23. gr. eru stimpilfrjáls.

24. gr.

Fyrir stimplun skuldabréfa og tryggingarbréfa, þegar skuldin ber vexti og er tryggð með veði eða ábyrgð, skal greiða 1 500 kr. fyrir hver byrjuð hundrað þúsund af fjárhæð bréfs. Fyrir stimplun annarra skuldabréfa og tryggingarbréfa skal greiða 500 kr. fyrir hver byrjuð hundrað þúsund af fjárhæð bréfs.

Fyrir stimplun skuldabréfa og tryggingarbréfa með veði í framleiðsluvörum sjávarútvegs, landbúnaðar eða iðnaðar, þegar skuldin ber vexti og er tryggð með veði eða ábyrgð, skal greiða 1 000 kr. fyrir hver byrjuð hundrað þúsund af fjárhæð bréfs. Fyrir stimplun annarra slíkra skuldabréfa og tryggingarbréfa skal greiða 300 kr. fyrir hver byrjuð hundrað þúsund af fjárhæð bréfs.

25. gr.

Ef veðréttur er stofnaður eða trygging er sett fyrir væntanlegri eða óákveðinni skuld skal reikna stimpilgjaldið eftir þeirri upphæð sem frekast er ætlast til að tryggja.

26. gr.

Nú er skuld endurnýjuð með nýju bréfi og skal þá sá sem stimplun annast innheimta helming gjalds þess er í 24. gr. getur. Sé skuld færð yfir á nafn annars aðila greiðist ekkert stimpilgjald.

27. gr.

Fyrir stimplun víxla og samþykktra ávísana, nema tékka, skal greiða 250 kr. fyrir hver byrjuð hundrað þúsund af fjárhæð skjalsins.

Endurnýjaður víxill telst nýr víxill.

Ef skjal fullnægir eigi kröfum löggjafarinnar um víxla stimplast það sem skuldabréf.

28. gr.

Nú hljóðar víxill eða samþykkt ávísun um borgun í erlendri mynt og reiknast þá stimpilgjaldið eftir sölugengi þeirrar myntar hér á landi á þeim tíma er stimplun fer fram.

29. gr.

Framsál á skuld er stimpilfrjálst.

30. gr.

Greiða skal stimpilgjald af váttryggingarsamningum. Ef váttryggingarskirteini er gefið út skal það stimplað, ella samningur, fyrsta greiðslukvittun eða annað skjal er váttrygginguna varðar.

Fjármálaráðherra ákveður með reglugerð fjárhæð stimpilgjalds af einstökum tegundum váttrygginga. Skal stimpilgjald annað hvort miðað við váttryggingarfjárhæð eða iðgjald.

Fjármálaráðuneytið hefur heimild til þess að gera samninga við váttryggingarfélög um greiðslu stimpilgjalds á ákveðnum tímum gegn eftirliti sem ráðuneytið telur fullnægjandi. Enn fremur getur það veitt váttryggingarfélögum undanþágu frá því að framkvæma stimplun gegn annars konar tryggingu fyrir greiðslu stimpilgjalds. Loks getur það undanþegið einstakar tegundir váttrygginga stimpilgjaldi, ef sérstök ástæða þykir til.

31. gr.

Fyrir stimplun kaupmála, sem gerðir eru á undan stofnun hjúskapar skal greiða 5 000 kr.

Fyrir stimplun kaupmála, sem gerðir eru síðar, skal greiða 400 kr. fyrir hver byrjuð hundrað þúsund þeirrar fjárhæðar sem verður séreign samkvæmt þeim. Verðmæti fasteigna skal í þessu sambandi metið samkvæmt ákvæðum 17. gr. en frá verði þeirra þannig ákvörðuðu má draga eftirstöðvar áhvílandi þinglýstra veðskulda. Frá veði annarra eigna má draga eftirstöðvar þinglýstra skulda er á þeim hvíla. Lágmarksgjald samkvæmt þessari málsgrein skal vera 5 000 kr.

IV ÝMIS ÁKVÆÐI

32. gr.

Þegar skjal er stimpilfrjálst vegna sambands þess við annað skjal, svo sem afsal þegar kaupsamningur er stimplaður, skal í hinu stimpilfrjálsta skjali vísa til hins stimplaða og þess getið hversu hátt það er stimplað. Ef þessu er eigi fylgt

og eigi heldur er sannað að skjal, er stimpilfrelsinu veldur, sé löglega stimplað ber að stimpla hið síðara skjal eftir efni þess.

Það breytir eigi stimpilskyldu skjals þótt það sé gefið út til tryggingar greiðslu á öðru stimpilskyldu skjali, svo sem víxli.

33. gr.

Á samrit og staðfest eftirrit stimplaðra skjala skal rita, hvernig aðalskjalið er stimplað. Ef þessu er eigi fylgt og eigi er heldur sannað, að frumritið sé löglega stimplað, skal stimpla samritið eða eftirritið eins og það væri frumrit.

34. gr.

Öllum opinberum starfsmönnum, svo og skiptaforstjórum, er skylt að hafa nákvæmar gætur á að lög þessi séu haldin og kæra brot er þeir verða áskynja um.

Þegar stimpilskyld skjöl eru afhent til þinglýsingar er opinberum starfsmönnum, sem hana annast, skylt að athuga hvort þau séu stimpluð. Ef svo er eigi ber þeim að heimta stimpilgjaldið þá þegar.

35. gr.

Fjármálaráðuneytið sker úr hvort ríkissjóður skuli greiða stimpilgjald af skjölum er snerta hann.

36. gr.

Ef stimpilskyld skjal er ekki stimplað innan tilskilins frests skulu þeir, sem hafa á hendi stimplun skjala, gera stimpilbeiðanda að greiða stimpilgjaldsálag er nemi hinu vangoldna stimpilgjaldi tvöföldu, þegar um víxla er að ræða, en vegna annarra skjala skal álagið vera 10% fyrir hvert byrjað 7 daga tímabil umfram tilskilinn frest, allt að hálfu grunngjaldinu. Álag þetta má innheimta með lögtaki.

Fjármálaráðuneytinu er heimilt eftir atvikum að lækka eða láta niður falla stimpilgjaldsálag samkvæmt grein þessari ef sérstakar málsbætur eru fyrir hendi.

37. gr.

Brot á lögum þessum varða sektum. Sömu refsingu skal sá sæta sem gefur rangar skýrslur um atriði er máli skipta við ákvörðun stimpilgjalds, neitar ranglega að hafa skjal í vörslum sínum til þess að komast hjá stimpilgjaldi eða álagi, ritar rangt vottorð á samrit eða eftirrit skjals um stimplun frumrits eða dagsetur skjal ranglega til að leyna broti á lögum þessum, nema um ásetningarbrot sé að ræða er varði þyngri refsingu samkvæmt XV kafla almennra hegningarlaga.

Heimilt er að refsa fyrir brot á lögum þessum ef þau eru framin af ásetningi eða gáleysi.

Tilraun og hlutdeild í brotum á lögum þessum eru refsiverð, eftir því sem segir í III kafla almennra hegningarlaga.

Með brot á lögum þessum skal farið að hætti opinberra mála.

38. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. apríl 1978. Skulu skjöl sem afhent verða til stimplunar eftir þann tíma stimpluð eftir ákvæðum þessara laga. Frá sama tíma falla úr gildi lög nr. 75 27. júní 1921 um stimpilgjald og lög nr. 91/1938, nr. 80/1940, nr. 80/1953, nr. 24/1971 og nr. 104/1976 um breytingu á þeim lögum, lög nr. 62 28. des. 1977 um innheimtu ýmissa gjalda með viðauka svo og önnur lagaákvæði er brjóta kunna í bága við lög þessi. Þó skulu sérákvæði um stimpilfrelsi í einstökum lögum halda gildi sínu.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Núgildandi lög um stimpilgjald eru orðin 57 ára gömul. Fer ekki hjá því að á svo löngum tíma hafi lögin úrelst að ýmsu leyti. Að visu hafa margoft verið gerðar breytingar á lögunum en þær hafa lotið að breytingum á einstökum afmörkuðum þáttum og heildarendurskoðun þeirra hefur aldrei farið fram. Á árunum 1952 og 1953 var tvívegis flutt heildarfrumvarp til laga um stimpilgjald en frumvörpin urðu í hvorugt skiptið útrædd. Þau frumvörp voru samin af nefnd sem í áttu sæti Jón Steingrímsson sýslumaður, Júlíus Havsteen bæjarfógeti og Þorlákur Jónsson stjórnarráðsfulltrúi.

Frumvarp það sem hér liggur fyrir er samið í fjármálaráðuneytinu og hefur við samningu þess verið höfð að sumu leyti hliðsjón af frumvörpunum frá 1952 og 1953. Er því ætlað að samræma ákvæði stimpillaga breyttum aðstæðum, einfalda lögin og auðvelda framkvæmd þeirra. Hins vegar er frumvarp þetta ekki flutt í tekjuöflunarskyni og má ætla að það hafi ekki í för með sér verulegar breytingar á heildartekjum ríkissjóðs.

Samhliða frumvarpi þessu er flutt frumvarp til laga um breyting á lögum nr. 79/1975 um aukatekjur ríkissjóðs. Er gert ráð fyrir að fella þinglýsingargjald í núverandi mynd niður og hækka stimpilgjaldið sem því nemur. Ekki er þó talið fært að fella þinglýsingargjald með öllu niður en lagt er til að fyrir þinglýsingu verði greitt fast tiltölulega lágt gjald, óháð fjárhæð hins þinglýsta skjals. Þá er lagt til að álag, sem lagt hefur verið á stimpilgjald undanfarna áratugi og samþykkt hefur verið til eins árs í senn, síðast með l. nr. 62/1977, verði fellt inn í stimpilgjaldslögin. Er þetta gjald fyrir löngu orðinn fastur tekjustofn ríkissjóðs, og er mun skýrara bæði fyrir gjaldendur og gjaldheimtumenn að hafa hinn raunverulega taxa stimpilgjaldsins ákveðinn í einum lögum.

Ýmsar viðamiklar breytingar felast í frumvarpi þessu og vísast til athugasemda við einstakar greinar og fylgiskjals með frumvarpinu um skýringar á þeim. Rétt er þó að vekja hér athygli á þeirri grundvallarbreytingu sem felst í 17. gr. frumvarpsins. Fram til þessa hefur stimpil- og þinglýsingargjald af eignarheimildum fyrir fasteignum verið miðað við söluverð ef það hefur komið fram á hinu þinglýsta og stimplaða skjali. Ella hefur verið miðað við fasteignamatssverð. Þar sem fasteignamatssverð hefur allajafna verið nokkru lægra en gangverð fasteigna hefur þessi háttur við gjaldtöku leitt til þess að kaupendur fasteigna hafa freistast til að láta hjá líða að þinglýsa kaupsamningi. Þess í stað hafa þeir einungis þinglýst afsali og sparað sér gjöld með því að greiða þau af lægri gjaldstofni. Um leið hafa þeir sloppið við að greiða þinglýsingargjald bæði af kaupsamningi og afsali. Þetta hefur hins vegar leitt til verulegrar skerðingar á réttaröryggi fasteignakaupenda þar sem þeir hafa átt á hættu að skuldheimtumenn seljanda eða grandlausir síðari viðsemjendur hans útrýmdu eða skertu rétt kaupsamningshafa. Verður að telja það mjög óæskilegt að gjaldtökuákvæði dragi á þennan hátt úr réttaröryggi í fasteignakaupum og er því lagt til í 17. gr. frumvarpsins að jafnan skuli miða gjaldstofn stimpilgjalds við fasteignamat eða áætlað fasteignamat þegar því verður við komið. Þessi breyting, samhliða niðurfellingu þinglýsingargjalds í núverandi mynd, ætti að leiða til þess að opinber gjaldtaka verði mönnum ekki framvegis hindrun við að tryggja réttindi sín.

Við samningu frumvarps þessa hefur verið haft samráð við dómsmálaráðuneytið og hliðsjón höfð af ákvæðum hins nýja frumvarps til þinglýsingarlaga.

Athugasemdir við einstakar greinar.

Um 1. gr.

Með þessari grein er kveðið á um að einungis séu stimpilskyld þau skjöl er falla undir ákvæði III kafla laganna en önnur skjöl séu stimpilfrjáls.

Um 2. gr.

Þessi grein samsvarar 3. gr. núgildandi laga um stimpilgjald. Í a-lið greinarinnar er lagt til að gjaldið færist niður í næsta heila tug í stað næsta hálfis tugar nú. Jafnframt er lagt til að lágmark stimpilgjalds verði 100 kr. Í e-lið greinarinnar er orðalagið einfaldað frá því sem nú er. Sérreglan um árgjald um ævitið einstaks manns er felld niður.

Um 3. gr.

Grein þessi er nokkuð breytt frá ákvæðum 4. gr. gildandi laga. Er fyrirmynd sótt til 3. gr. dönsku stimpilgjaldslaganna frá 1969. Í 1. tl. felst að séu allir aðilar skjals heimilisfastir hér á landi er það stimpilskyld, jafnvel þó það sé gefið út erlendis. Sé einhver aðili skjals hins vegar ekki heimilisfastur hér á landi er stimpilskyldan skv. 2. tl. bundin við að einn aðili a. m. k. undirriti það hérlendis.

Um 4. gr.

Greinin er að mestu leyti samhljóða 5. gr. núgildandi laga um stimpilgjald. Fjórða tl. er þó sleppt þar sem stimpilgjaldstaka af þargreindum skjölum virðist ósanngjörn. Ákvæðið um samþykktar ávisanir er og fellt niður. Þá er bætt við nýjum tölulið um stimpilskyldu skjala sem hér er þinglýst eða færð eru í opinbera skrá hér á landi.

Um 5., 6., 7. og 8. gr.

Þessar greinar eru samhljóða 6.—9. gr. núgildandi laga um stimpilgjald.

Um 9. gr.

Greinin er efnislega samhljóða 10. gr. núgildandi laga um stimpilgjald að öðru leyti en því, að orðið „má“ kemur í stað „verður“.

Um 10. gr.

Hér eru ákvæði 2. og 11. gr. núgildandi laga um stimpilgjald sameinuð í eina grein. Ákvæði 2. gr. um þóknun fyrir að sjá um stimplun er felld niður svo og beint ákvæði um stimpilpappír. Ráðuneytinu eru opnaðar heimildir til að heimila „stimplun“ á annan hátt en hingað til hefur tíðkast. Þannig gæti ráðuneytið ákveðið að í vissum tilvikum væri eiginleg stimplun óþörf ef stimpilgjalds væri getið sérgreint á hinu stimplaða skjali.

Um 11. gr.

Greinin er samhljóða 12. gr. núgildandi laga um stimpilgjald, þó þykir rétt að tala fremur um fjármálaráðuneytið en stjórnarráðið í lokamálslið greinarinnar.

Um 12. gr.

Grein þessi samsvarar 13. gr. núgildandi laga um stimpilgjald. Lagt er til að skylda til stimplunar sé bundin við þá opinberu starfsmenn sem falin er slík stimplun. Sérákvæði um lögreglustjóra og hreppstjóra er felld niður, enda geta þeir fallið undir 1. mgr. Enn fremur er felld niður ákvæðið um að leyfa megi hverjum og einum að stimpla einstakar tegundir skjala.

Um 13. gr.

Lagt er til að greinin verði færð í svipaða mynd og hún var í við setningu núgildandi laga um stimpilgjald. Sérákvæði um fasteignir er fært í 17. gr.

Um 14. gr.

Greinin er efnislega samhljóða 15. gr. núgildandi laga um stimpilgjald, þó er orðalag rýmkað í 1. mgr. og frestur samkvæmt 3. mgr. gerður undanþægur.

Um 15. gr.

Greinin er samhljóða 16. gr. núgildandi laga um stimpilgjald. Þó er niðurlagi gildandi ákvæðis sleppt.

Um 16. gr.

Með þessari grein er gerð tillaga um að samræma gjaldtöku af eignarheimildum fyrir fasteignum og skipum. Samkvæmt gildandi lögum er stimpilgjaldið hið sama fyrir báðar þessar tegundir eigna en þinglýsingargjaldið er nærfellt sjö sinnum hærra af heimildarbréfum fyrir skipum en fasteignum. Hefur þessi munur vaxið smátt og smátt hin síðari ár vegna þess að í kjölfar fasteignamatshækkana hafa fylgt lækkanir á þinglýsingargjaldi fyrir fasteignir en þinglýsingargjald fyrir skip hefur staðið í stað. Er lagt til að heildargjaldtaka af heimildarbréfum fyrir skipum lækki um tæpan helming en nokkur hækkun verði á gjaldtöku af heimildarbréfum fyrir fasteignum, sbr. 1. og 2. tl. fylgiskjals með frumvarpi þessu.

Gert er ráð fyrir að stimpilgjald verði greitt af afsalsbréfum fyrir skipum yfir 5 brúttósmálestir, sem keypt eru erlendis, en slík bréf eru nú stimpilfrjáls. Þrátt fyrir þessa breytingu verður stimpilgjald af þeim lægra en þinglýsingargjald sem af þeim hefur verið greitt hingað til. Gert er ráð fyrir einföldun álagningar með því að hafa fast gjald fyrir hver byrjuð hundrað þúsund af verði viðkomandi eignar. Orðið próventusamningar er fellt niður úr 1. mgr. þar sem þeir munu að mestu vera úr sögunni. Ákvæði 2. mgr. samsvarar hliðstæðu ákvæði gildandi laga. Ákvæði 3. mgr. er nýmæli, en sanngjarnt þykir að sambærileg ákvæði gildi um yfirfærslu fasteigna til félagsmanna við félagsslit og gilda um framlagningu eigna við stofnun félags.

Um 17. gr.

Hér er gerð tillaga um að fasteignamat sé jafnan grundvöllur stimpilgjalds af eignarheimildum fyrir fasteignum. Með þessu ætti að vera numinn brott sá mismunur í gjaldtöku sem leitt hefur til þess að menn hafa veigrað sér við að láta þinglýsa kaupsamningum um þessar eignir. Sett eru ákvæði um áætlun fasteignamatsverðs ef það liggur ekki fyrir við þinglýsingu, en slíkum tilvikum ætti þó að fækka í framtíðinni þar sem Fasteignamat ríkisins stefnir að því að meta allar eignir um leið og þær eru komnar í fókheld ástand. Slík áætlun fasteignamatsverðs myndi byggjast á upplýsingum Fasteignamats ríkisins um meðalverð hliðstæðra eigna, t. d. meðalverð á hverjum rúmmetra fókhelds íbúðarhúsnæðis í hverju umdæmi o. s. frv. Ef slík áætlun er sérstökum örðugleikum háð í einstökum tilvikum, vegna þess að slík meðaltöl geta ekki átt við um hina seldu eign, er gert ráð fyrir þeim möguleika að miða gjaldið við umsamið kaupverð.

Um 18. og 19. gr.

Greinar þessar eru samhljóða 19. og 20. gr. núgildandi laga um stimpilgjald.

Um 20. gr.

Hér er efni 23. og 39. gr. núgildandi laga um stimpilgjald dregið saman í eina heild. Þó er reglan um tíöldun ársleigu í 39. gr. felld niður en í staðinn koma hin almennu ákvæði c-liðar 2. gr. frumvarpsins. Gert er ráð fyrir nokkurri hækkun heildargjalds af þessum gerningum, sbr. nánar lið 3 í fylgiskjali.

Um 21. gr.

Samkvæmt núgildandi lögum er stimpilgjald af hlutabréfum innheimt með viðauka. Nemur gjaldið 2,4% ef bréfin hljóða á handhafa en 1,6% ef þau hljóða á nafn. Auk þess eru framsöl nafnbrefa stimpilskyld. Hér er gert ráð fyrir því að hafa sama stimpilgjald fyrir öll hlutabréf og gera framsöl þeirra stimpilfrjáls. Lagt er til að stimpilgjaldið verði 2% en það er sama gjaldhlutfall og gildir í Danmörku.

Um 22. gr.

Grein þessi er efnislega samhljóða 26. gr. gildandi laga um stimpilgjald með þeim breytingum sem leiða af breyttum reglum um stimplun hlutabréfa.

Um 23. gr.

Grein þessi svarar efnislega til 27., 29. og 30. gr. núgildandi laga um stimpilgjald. Lagt er til að framsól á réttindum í félögum, sem falla undir 22. og 23. gr., verði stimpilfrjáls. Um gjaldhæð vísast til 5. tl. fylgiskjals.

Um 24. gr.

Hér er gert ráð fyrir nokkurri hækkun heildargjalds af skuldabréfum og tryggingarbréfum með vöxtum og veði eða ábyrgð. Hins vegar er gert ráð fyrir nokkurri lækkun heildargjalds af öðrum skuldabréfum og tryggingarbréfum. Gert er ráð fyrir svipuðu heildargjaldi af skuldabréfum og tryggingarbréfum með veði í framleiðsluvörum sjávarútvegs, landbúnaðar eða iðnaðar og verið hefur. Um breytta gjaldtöku vísast til 6. tl. fylgiskjals.

Um 25. gr.

Greinin er samhljóða 32. gr. núgildandi laga um stimpilgjald.

Um 26. gr.

Lagt er til að ákvæði 33. gr. núgildandi laga um stimpilgjald þess efnis, að aðeins skuli greiða hált gjald þegar skuld er endurnýjuð með nýju bréfi, verði áfram í gildi. Hins vegar þykir ekki sanngjarnt að taka neitt stimpilgjald af færslu skuldar yfir á annars manns manns nafn. Tekin eru af tvímæli um að ákvörðun samkvæmt þessari grein sé í höndum stimplunarmanns.

Um 27. gr.

Grein þessi samsvarar 35. og 37. gr. núgildandi laga um stimpilgjald. Gert er ráð fyrir lítils háttar hækkun stimpilgjalds af vixlum, sbr. 7. tl. fylgiskjals, svo og einföldun álagningar með því að hafa fast gjald fyrir hver byrjuð hundrað þúsund af fjárhæð þeirra.

Um 28. gr.

Greinin er efnislega samhljóða 36. gr. núgildandi laga um stimpilgjald.

Um 29. gr.

Greinin er samhljóða 34. gr. núgildandi laga um stimpilgjald.

Um 30. gr.

Lagt er til að stimpilgjald af einstökum tegundum váttrygginga verði ákveðið af fjármálaráðherra. Enn fremur er lagt til að fjármálaráðuneytinu verði heimilað að veita váttryggingarfélögum undanþágu frá því að framkvæma stimplun gegn annars konar tryggingu fyrir greiðslu stimpilgjalds. Með þessu er lagt til að veitt verði lagaheimild til fyrirkomulags sem viðgengist hefur að vissu marki.

Um 31. gr.

Lagt er til að stimpilgjald af kaupmálum, sem gerðir eru fyrir hjúskap, hækki úr 100 kr. í 5 000 kr. Jafnframt er gert ráð fyrir að 2 000 kr. gjald fyrir skráningu kaupmála samkvæmt reglugerð nr. 2/1978 falli niður. Varðandi kaupmála, sem gerðir eru eftir stofnun hjúskapar, er lagt til að gjaldið verði hið sama og fyrir stimplun afsala fyrir fasteignum, þó með þeirri veigamiklu undantekningu að frá matsverði fasteigna má draga eftirstöðvar áhvilandi veðskulda þegar gjaldstofn er ákveðinn við stimplun kaupmála. Þessi regla er í samræmi við framkvæmd á undanförunum árum, þó þannig, að í frumvarpinu er frádráttur áhvilandi skulda

bundinn því skilyrði að skuldunum hafi verið þinglýst á viðkomandi eign. Samkvæmt núgildandi lögum eru kaupmálar, sem gerðir eru eftir stofnun hjúskapar, stimplaðir með 0,25% en fyrir skráningu kaupmála er gjaldið 0,15%.

Um 32. gr.

Hér er lagt til að fella niður ákvæði um sektir við því að láta þess ógetið í óstimpluðu skjali hvers vegna það sé stimpilfrjálst. Auk þess er lagt til að það breyti ekki stimpilskyldu skjals þótt það sé gefið út til tryggingar greiðslu á öðru stimpilskyldu skjali, svo sem víxli, þar sem það er breyting frá þeirri venju sem gilt hefur um það efni.

Um 33. gr.

Grein þessi sem svarar efnislega til 43. og 54. gr. núgildandi laga um stimpilgjald með þeirri breytingu að lagt er til að fella niður sérákvæði um sektir, sbr. almenna ákvæðið í 37. gr. frumvarpsins.

Um 34. gr.

Grein þessi svarar efnislega til 21. og 53. gr. núgildandi laga um stimpilgjald.

Um 35. gr.

Samsvarandi ákvæði er í 55. gr. núgildandi laga um stimpilgjald.

Um 36. gr.

Grein þessi fjallar um stjórnvaldsviðurlög við því að láta ekki stimpla stimpilskyld skjöl innan þess frests sem frumvarpið gerir ráð fyrir. Ekki er lagt til að gerðar séu efnisbreytingar á 45. gr. núgildandi laga um stimpilgjald en rétt þykir, til aðgreiningar frá almennum fésektum, sbr. 37. gr. frumvarpsins, að nota hér hugtakið stimpilgjaldsálag í stað stimpilsekta.

Stimpilsgjaldsálagningu fylgir lögtaksréttur, sbr. að sínu leyti 51. gr. núgildandi laga um stimpilgjald.

Gert er ráð fyrir því sem aðalreglu, eins og verið hefur, að skylt sé að innheimta fullt álag. Jafnframt þykir nauðsynlegt að halda í heimild fjármálaráðuneytisins til að lækka eða fella niður álag þegar sérstaklega stendur á, sbr. 52. gr. núgildandi laga um stimpilgjald.

Lagt er til að einungis stimpilbeiðandi verði ábyrgur fyrir greiðslu álags og er það nokkur breyting frá 46. gr. núgildandi laga um stimpilgjald. Er slík regla mun einfaldari og virkari í framkvæmd. Sé um refsiverð brot að ræða, sbr. 37. gr. frumvarpsins, getur reynt á almennar reglur refsiréttar um samverknað og hlutdeild, sbr. 22. gr. almennra hegningarlaga. Ákvæði 46. gr. núgildandi laga um stimpilgjald þykir því þarflaust.

Um 37. gr.

Lagt er til að lögfest sé almennt sektaákvæði án lögbundins lágmarks. Um sektahámark fer eftir 50. gr. almennra hegningarlaga, sbr. 5. gr. l. nr. 101/1976. Þykir ekki ástæða til að ákveða lægra hámark hér, enda eru ekki sérákvæði um sektahámark í núgildandi lögum um stimpilgjald. Um innheimtu sekta fer eftir almennum reglum, sbr. 52. gr. almennra hegningarlaga.

Rétt þykir að halda brotálýsingum 47.—49. gr. núgildandi laga um stimpilgjald og velja þeim stað í þessu ákvæði, efnislega eins og þau eru nú. Almennt varða þessi brot aðeins sektum, en sé sannað að þau séu af ásetningi framin og varði við einhver ákvæði XV kafla almennra hegningarlaga, einkum 146. eða 147. gr. þeirra, er gert ráð fyrir að hegningarlagaákvæðin gangi framar. Óþarft er að halda ákvæði 50. gr. núgildandi laga um fölsun stimpilmerkja þar sem slíkt brot varðar beint við 161. gr. almennra hegningarlaga.

Tekið er fram að refsa megi fyrir brot hvort sem um ásetnings- eða gáleysis- brot sé að ræða. Er hér ekki um breytingu að ræða heldur er þetta sett til árétt- ingar þeirri reglu sem leiða má af 18. gr. almennra hegningarlaga.

Það er nýmæli að heimilað sé að refsa fyrir tilraun eða hlutdeild í brotum. Er það gert vegna þess að ákvæði almennra hegningarlaga um þessi efni eru bundin við þau lög sjálf og ekki þykir ástæða til að láta ríkja óvissu um hvort lögjöfnun þyki fær hverju sinni.

Um 38. gr.

Lagt er til að gildandi sérákvæði í lögum um stimpilfrelsi haldi gildi sínu.

Fylgiskjal.

Samanburður á gjaldtöku við stimplun og þinglýsingu.

1. Eignarheimildir að fasteignum

Gildandi lög		Frumvarp	
Þinglýsingargjald, 75 af 100 000	0,075%	0	0
Stimpilgjald, 0,25%	0,25 %	400 af 100 000	0,4%
Viðauki, enginn	0		0
	Samtals 0,325%		Samtals 0,4%
		Hækkun 0,075%	

Grunngjald:

Þinglýsingargjald 2 000 kr.
Stimpilgjald ekkert

Tiltölulega lágt fast gjald
ekkert

Gjaldstofn: Uppgefið verð; sé það ekki fyrir hendi þá áhvílandi skuldir, annars fasteignamat.

Gjaldstofn: Alltaf fasteignamat

2. Eignarheimildir að skipum

Gildandi lög		Frumvarp	
Þinglýsingargjald, 500 af 100 000	0,5 %	0	0
Stimpilgjald, 0,25%	0,25%	400 af 100 000	0,4%
Viðauki, enginn	0		0
	Samtals 0,75%		Samtals 0,4%
		Lækkun 0,35%	

Grunngjald:

Þinglýsingargjald, 2 000
Stimpilgjald ekkert

Tiltölulega lágt fast gjald
ekkert

Gjaldstofnu er óbreyttur. Þó þannig að nú er innheimt þinglýsingargjald en ekki stimpil- gjald af skipum sem keypt eru til landsins. Gjaldtakan af þeim er því 0,5% en frv. gerir ráð fyrir innheimtu 0,4% stimpilgjalds að fullu í þessum tilvikum.

3. Leigusamningar um jarðir og lóðir, heimildarskjöl um veiðiréttindi, skjöl sem leggja ítök, skyldur og kvaðir á annarra eign.

Gildandi lög		Frumvarp	
a. Leigusamningur um lóðir			
Stimpilgjald	0,6%		2%
Viðauki enginn			
Þinglýsing, sjá athugasemd			
Samtals	0,6%	Samtals	2%
		Hækkun 1,4%	
b. Heimildarskjöl fyrir veiðirétt			
Stimpilgjald	0,5%		2%
Viðauki, 140%	0,7%		
Þinglýsing, sjá athugasemd			
Samtals	1,2%	Samtals	2%
		Hækkun 0,8%	

Sé þessum samningi þinglýst eru nú tekin þinglýsingargjöld sem eru 2 000 af hverjum 100 000 eða um 2%. Þessi gjaldtaka fellur niður skv. frv. og verður aðeins tekið lágt fast gjald fyrir þinglýsingu. Þinglýsing sumra þessara gerninga er sjaldgæf. Sé þinglýsingargjaldið tekið inn í myndina veldur frv. lækkun á a-liðnum um 0,6% en á b-liðnum um 1,2 %.

4. Hlutabréf

Gildandi lög		Frumvarp	
a. Handhafabréf			
Stimpilgjald	1 %		2%
Viðauki, 140%	1,4%		
Samtals	2,4%	Samtals	2%
		Lækkun 0,4%	
b. Nafnbreyt			
Stimpilgjald, 2/3%	0,667%		2%
Viðauki, 140%	0,933%		
Samtals	1,6 %	Samtals	2%
		Hækkun 0,4%	
c. Framsal nafnbreyta			
Stimpilgjald	0,1 %		0
Viðauki, 140%	0,14%		
Samtals	0,24%	Samtals	0
		Lækkun 0,24%	

5. Félagssamningur

Gildandi lög		Frumvarp	
a.			
Stimpilgjald	0,5%		2%
Viðauki, 140%	0,7%		
	Samtals	1,2%	
			Samtals
			2%
			Hækkun 0,8%
b. Framsal á réttindum í félagi			
Stimpilgjald	0,5%		0
Viðauki, 140%	0,7%		
	Samtals	1,2%	
			Samtals
			0
			Lækkun 1,2%

6. Skuldabréf

a. Skuldabréf sem bera vexti og tryggð eru með veði eða ábyrgð

Gildandi lög		Frumvarp	
Þinglýsingargjald, 500 af 100 000	0,5 %		
Stimpilgjald, 3 0/00	0,3 %	1 500 af 100 000	1,5%
Viðauki, 140%	0,42%		
	Samtals		Samtals
	1,22%		1,5%
			Hækkun 0,28%

Grunngjald:

Þinglýsingargjald 2 000 kr.

Stimpilgjald ekkert

Tiltölulega lágt fast gjald

ekkert

b. Skuldabréf sem ekki bera vexti eða eru tryggð með veði eða ábyrgð

Gildandi lög		Frumvarp	
Þinglýsingargjald, 500 af 100 000	0,5 %		
Stimpilgjald, 1 0/00	0,1 %	500 af 100 000	0,5%
Viðauki, 140%	0,14%		
	Samtals		Samtals
	0,74%		0,5%
			Lækkun 0,24%

Ath. Þetta eru lang oftast tryggingabréf með vixli. Skv. frv. skal stimpla bæði tryggingarbréfið og vixilinn að fullu þannig að samtals verður stimpilgjaldið 0,75%. Skv. gildandi framkvæmd er hins vegar tekið tillit til stimplunar vixilsins við stimplun tryggingabréfsins þannig að heildargjald af vixli og tryggingarbréfi er nú 0,74%. Í heild er gjaldtakan því nær óbreytt.

c. Skuldabréf tryggð með veði í framleiðsluvörum sem bera vexti eða tryggð eru með ábyrgð

Gildandi lög		Frumvarp	
Þinglýsingargjald, 240 af 100 000	0,24%	1 000 af 100 000	1%
Stimpilgjald 3 0/00	0,3 %		
Viðauki, 140%	0,42%		
	Samtals 0,96%		Samtals 1%
		Hækkun 0,04%	

Grunngjald:

Þinglýsingargjald, 2 000 kr.

Stimpilgjald, ekkert

Tiltölulega lágt fast gjald

ekkert

d. Skuldabréf tryggð með veði í framleiðsluvörum sem ekki bera vexti eða eru tryggð með ábyrgð

Gildandi lög		Frumvarp	
Þinglýsingargjald, 240 af 100 000	0,24%	300 af 100 000	0,3%
Stimpilgjald 1 0/00	0,1 %		
Viðauki, 140%	0,14%		
	Samtals 0,48%		Samtals 0,3%
		Lækkun 0,18%	

Ef víxill fylgir þessum tryggingabréfum eiga við sömu athugasemdir og í b.

Grunngjald:

Þinglýsingargjald, 2 000 kr.

Stimpilgjald, ekkert

Tiltölulega lágt fast gjald

ekkert

7. Víxlar

Gildandi lög		Frumvarp	
Stimpilgjald, 1 af 1 000	0,1 %	250 af 100 000	0,25%
Viðauki, 140%	0,14%		
	Samtals 0,24%		Samtals 0,25%
		Hækkun 0,01%	

8. Vátryggingarsamningar

Gert er ráð fyrir reglugerð eins og nú er. Ekki er gert ráð fyrir miklum breytingum á stimpilgjaldi af vátryggingarsamningum.

9. Kaupmálar

Gildandi lög

a. Fyrir giftingu

Skráning, 150 af 100 000	0,15%
Stimpilgjald, ekkert	0

Samtals 0,15%

Frumvarp

	0
	0
Samtals	0

Lækkun 0,15%

Grunngjald:

Skráning, fast gjald	2 000 kr.
Stimpilgjald, fast gjald	100 kr.

Samtals 2 100 kr.

5 000 kr.
Samtals 5 000 kr.

b. Eftir giftingu

Skráning, 150 af 100 000	0,15%
Stimpilgjald, 0,25%	0,25%

Samtals 0,4 %

400 af 100 000	0,4%
Samtals	0,4%

Óbreytt